

**PARLEMENT BRUXELLOIS
BRUSSELS PARLEMENT**

**VERENIGDE VERGADERING
VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE**

Integraal verslag

**Plenaire vergadering van
VRIJDAG 22 APRIL 2022**

(Ochtend)

ZITTING 2021-2022

**ASSEMBLÉE RÉUNIE
DE LA COMMISSION
COMMUNAUTAIRE COMMUNE**

Compte rendu intégral

**Séance plénière du
VENDREDI 22 AVRIL 2022**

(Matin)

SESSION 2021-2022

Afkortingen en letterwoorden

bbp - bruto binnenlands product

BECI - Brussels Enterprises Commerce and Industry

Cocof - Franse Gemeenschapscommissie

DBDMH - Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp

FOD - Federale Overheidsdienst

Forem - Waals tewerkstellingsagentschap

GGC - Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

KMO - kleine en middelgrote ondernemingen

MIVB - Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel

ngo - niet-gouvernementele organisatie

NMBS - Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

OCMW - Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn

Riziv - Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering

RVA - Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

VDAB - Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

VGC - Vlaamse Gemeenschapscommissie

VUB - Vrije Universiteit Brussel

Sigles et abréviations

PIB - produit intérieur brut

BECI - Brussels Enterprises Commerce and Industry

Cocof - Commission communautaire française

Siamu - Service d'incendie et d'aide médicale urgente

SPF - service public fédéral

Forem - Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi

Cocom - Commission communautaire commune

PME - petites et moyennes entreprises

STIB - Société de transport intercommunal bruxellois

ONG - organisation non gouvernementale

SNCB - Société nationale des chemins de fer belges

CPAS - centre public d'action sociale

Inami - Institut national d'assurance maladie-invalidité

ONEM - Office national de l'emploi

VDAB - Office flamand de l'emploi et de la formation professionnelle

VGC - Commission communautaire flamande

ULB - Université libre de Bruxelles

Het **integraal verslag** bevat de integrale tekst van de redevoeingen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling - *cursief gedrukt* - verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de directie Verslaggeving. De vertaling is een samenvatting.

Publicatie uitgegeven door het
Brussels Hoofdstedelijk Parlement
Directie Verslaggeving
Tel. 02 549 68 00
E-mail criv@parlement.brussels

De verslagen kunnen geraadpleegd worden op
www.parlement.brussels

Le **compte rendu intégral** contient le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs. Les traductions - *imprimées en italique* - sont publiées sous la responsabilité de la direction des comptes rendus. La traduction est un résumé.

Publication éditée par le
Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale
Direction des comptes rendus
Tél. : 02 549 68 00
E-mail : criv@parlement.brussels

Les comptes rendus peuvent être consultés à l'adresse
www.parlement.brussels

INHOUD

VERONTSCHULDIGD	1
MEDEDELING AAN DE VERENIGDE VERGADERING	1
(zie bijlage)	13
SPREEKTijd	1
VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN DE HEER GILLES VERSTRAETEN, MEVROUW CIELTJE VAN ACHTER EN DE HEER MATHIAS VANDEN BORRE BETREFFENDE HET VERHELPEN AAN DE AANHOUDENDE INBREUKEN OP DE TAALWETGEVING IN DE BENOEMINGEN BIJ DE OCMW'S IN HET TWEETALIG GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD	1
(NRS. B-74/1 EN 2 – 2020/2021)	
Algemene bespreking – Sprekers:	2
De heer Gilles Verstraeten (N-VA)	
De heer Juan Benjumea Moreno (Groen)	
De heer David Leisterh (MR)	
Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld)	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN MEVROUW FRANÇOISE DE SMEDT, DE HEER YOUSSEF HANDICHI, MEVROUW STÉPHANIE KOPLOWICZ, DE HEREN JAN BUSSELEN, PETYA OBOLENSKY, LUC VANCAUWENBERGE, FRANCIS DAGRIN, MEVROUW CAROLINE DE BOCK, MEVROUW ELISA GROPPi, DE HEER JEAN-PIERRE KERCKHOFS EN MEVROUW LEÏLA LAHSSAINI BETREFFENDE EEN RECHTSTREEKSE TOEGANG TOT GRATIS HYGIËNISCHE BESCHERMINGSPRODUCTEN	6
(NRS. B-58/1 EN 2 – 2020/2021)	

SOMMAIRE

EXCUSÉS	1
COMMUNICATION FAITE À L'ASSEMBLÉE RÉUNIE	1
(voir annexe)	13
TEMPS DE PAROLE	1
PROPOSITION DE RÉOLUTION DE M. GILLES VERSTRAETEN, MME CIELTJE VAN ACHTER ET M. MATHIAS VANDEN BORRE VISANT À REMÉDIER AUX INFRACTIONS PERSISTANTES À LA LÉGISLATION LINGUISTIQUE DANS LES NOMINATIONS AU SEIN DES CPAS DE LA RÉGION BILINGUE DE BRUXELLES-CAPITALE	1
(N ^{OS} B-74/1 ET 2 – 2020/2021)	
Discussion générale – Orateurs :	2
M. Gilles Verstraeten (N-VA)	
M. Juan Benjumea Moreno (Groen)	
M. David Leisterh (MR)	
Mme Khadija Zamouri (Open Vld)	
PROPOSITION DE RÉOLUTION DE MME FRANÇOISE DE SMEDT, M. YOUSSEF HANDICHI, MME STÉPHANIE KOPLOWICZ, MM. JAN BUSSELEN, PETYA OBOLENSKY, LUC VANCAUWENBERGE, FRANCIS DAGRIN, MMES CAROLINE DE BOCK, ELISA GROPPi, M. JEAN-PIERRE KERCKHOFS ET MME LEÏLA LAHSSAINI RELATIVE À UN ACCÈS DIRECT À DES PROTECTIONS HYGIËNIQUES GRATUITES	6
(N ^{OS} B-58/1 ET 2 – 2020/2021)	

Algemene bespreking – Sprekers:	6	Discussion générale – Orateurs :	6
Mevrouw Delphine Chabbert, rapporteur		Mme Delphine Chabbert, rapporteuse	
De heer Jan Busselen (PVDA)		M. Jan Busselen (PVDA)	
Mevrouw Delphine Chabbert (PS)		Mme Delphine Chabbert (PS)	
Mevrouw Viviane Teitelbaum (MR)		Mme Viviane Teitelbaum (MR)	
De heer Pepijn Kennis (Agora)		M. Pepijn Kennis (Agora)	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN MEVROUW CÉLINE FREMAULT TER UITBREIDING VAN DE VOEDSELHULP IN HET BRUSSELS GEWEST	11	PROPOSITION DE RÉOLUTION DE MME CÉLINE FREMAULT VISANT À RENFORCER L'AIDE ALIMENTAIRE EN RÉGION BRUXELLOISE	11
(NRS. B-48/1 EN 2 – 2020/2021)		(N ^{OS} B-48/1 ET 2 – 2020/2021)	
Algemene bespreking	12	Discussion générale	12
MONDELINGE VRAGEN	12	QUESTIONS ORALES	12

1255 Voorzitterschap: de heer Rachid Madrane, voorzitter.

- De vergadering wordt geopend om 10.50 uur.

1255 **De voorzitter.-** Ik verklaar de plenaire vergadering van het Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van vrijdag 22 april 2022 geopend.

1257 **VERONTSCHULDIGD**

1257 **De voorzitter.-** Verontschuldigen zich voor hun afwezigheid:

mevrouw Stéphanie Koplowicz;

- mevrouw Clémentine Barzin;

- mevrouw Elisa Groppi;

- mevrouw Françoise Schepmans;

- mevrouw Margaux De Ré;

- de heer Tristan Roberti;

- mevrouw Céline Fremault;

- de heer Jamal Ikazban;

- de heer Marc Loewenstein;

- mevrouw Leila Agic.

1259 **MEDEDELING AAN DE VERENIGDE VERGADERING**

1259 *(zie bijlage)*

1261 **SPREEKTijd**

1261 **De voorzitter.-** Ik herinner u eraan dat, overeenkomstig de beslissing van het Bureau in uitgebreide samenstelling van 30 maart 2022, de spreektijd voor de voorstellen van resolutie ingeschreven op de agenda van deze zitting, vastgesteld is op tien minuten voor de indiener van het voorstel, drie minuten per politieke fractie en een minuut voor de replieken.

1263 **VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN DE HEER GILLES VERSTRAETEN, MEVROUW CIELTJE VAN ACHTER EN DE HEER MATHIAS VANDEN BORRE BETREFFENDE HET VERHELPEEN AAN DE AANHOUDENDE INBREUKEN OP DE TAALWETGEVING IN DE BENOEMINGEN BIJ DE OCMW'S IN HET TWEETALIG GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD**

Présidence : M. Rachid Madrane, président.

- La séance est ouverte à 10h50.

M. le président.- Je déclare ouverte la séance plénière de l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune du vendredi 22 avril 2022.

EXCUSÉS

M. le président.- Ont prié d'excuser leur absence :

- Mme Stéphanie Koplowicz ;

- Mme Clémentine Barzin ;

- Mme Elisa Groppi ;

- Mme Françoise Schepmans ;

- Mme Margaux De Ré ;

- M. Tristan Roberti ;

- Mme Céline Fremault ;

- M. Jamal Ikazban ;

- M. Marc Loewenstein ;

- Mme Leila Agic.

COMMUNICATION FAITE À L'ASSEMBLÉE RÉUNIE

(voir annexe)

TEMPS DE PAROLE

M. le président.- Conformément à la décision du Bureau élargi du 30 mars 2022, le temps de parole pour les propositions de résolution inscrites à l'ordre du jour de cette séance a été fixé à dix minutes pour l'auteur de la proposition, trois minutes par groupe politique et une minute de temps de réplique.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION DE M. GILLES VERSTRAETEN, MME CIELTJE VAN ACHTER ET M. MATHIAS VANDEN BORRE VISANT À REMÉDIER AUX INFRACTIONS PERSISTANTES À LA LÉGISLATION LINGUISTIQUE DANS LES NOMINATIONS AU SEIN DES CPAS DE LA RÉGION BILINGUE DE BRUXELLES-CAPITALE

(NRS. B-74/1 EN 2 – 2020/2021)*Algemene bespreking*

De voorzitter.- De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Farida Tahar, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA).- Ik erken dat de tijden enigszins veranderd zijn. In een vrij recent verleden was er nog op veel plaatsen in Brussel sprake van een anti-Vlaams en anti-Nederlandstalig beleid en werden de fundamentele afspraken over de tweetaligheid van het Brussels Gewest actief ondermijnd. De regelgeving werd niet toegepast, er werd zelfs bewust tegenin gegaan en er werd op alle mogelijke manieren getracht om van Brussel een perfect eentalig, Franstalig gewest te maken.

Die tijd is dus zo'n beetje voorbij. Ik mag niet meer beweren dat de tweetaligheid van Brussel doelbewust wordt ondermijnd. De tijd dat geprobeerd werd om de Nederlandstaligheid met man en macht buiten te werken, ligt achter ons. Het verheugt me dat de strijd tegen het Nederlands niet langer dergelijke vormen aanneemt.

Dat bleek ook tijdens de discussie binnen de commissie. Vroeger zou wie een resolutie indiende waarin hij vraagt om de taalwetgeving te respecteren en om geen onwettige benoemingen op dat vlak meer toe te laten in de OCMW's, waar de ambtenaren in principe allemaal en zeker degenen die met publiek in contact komen, tweetalig zouden moeten zijn, op hoongelach onthaald zijn. Iedereen zou zich hebben afgevraagd waar die flamingant nu weer mee kwam aanzetten. Dat is nu niet gebeurd. De overige commissieleden reageerden zeer correct op mijn resolutie.

De realiteit op het terrein blijft echter ongewijzigd. Dat blijkt jaar na jaar uit het rapport van de vicegouverneur, die bij alle lokale besturen nagaat in hoeverre ze de taalwetgeving naleven bij de aanwerving van contractuele of statutaire ambtenaren.

Uit die rapporten blijkt dat de situatie er jaarlijks op achteruitgaat, ondanks het feit dat de Brusselaars in het dagelijkse leven tweetaligheid steeds vaker als een normale zaak beschouwen. Dat stel ik ook vast in mijn privéleven. Steeds meer Brusselaars lijken ook belang te hechten aan die tweetaligheid en beseffen hoe belangrijk ze is om vooruit te raken in het leven en om met de burens te kunnen communiceren. Ze beschouwen het als een unieke kracht van het Brussels Gewest.

De politiek volgt die tendens echter niet, want uit de rapporten van de vicegouverneur blijkt dat er steeds minder tweetalige personeelsleden zijn in de plaatselijke besturen. Er worden steeds meer Franstaligen benoemd voor functies die tweetaligheid vereisen en de politiek aanvaardt dat. Het is immers de taak van de gewestregering en het Verenigd College om gevolg te geven aan de vaststellingen van de

(NOS B-74/1 ET 2 – 2020/2021)*Discussion générale*

M. le président.- La discussion générale est ouverte.

Mme Farida Tahar, rapporteuse, se réfère à son rapport écrit.

M. Gilles Verstraeten (N-VA) (en néerlandais).- *Il n'y a pas si longtemps, une politique antiflamande était menée à Bruxelles, et les accords fondamentaux sur le bilinguisme étaient sciemment bafoués. Tout était fait pour que Bruxelles devienne une Région francophone unilingue.*

Il est vrai que les temps ont changé. Le bilinguisme n'est désormais plus volontairement contrecarré à Bruxelles. Je m'en réjouis.

Auparavant, les dépositaires d'une proposition de résolution demandant le respect de la législation linguistique auraient été moqués et traités de flamingants. Ce n'est plus le cas aujourd'hui. Les membres de la commission ont réagi de manière adéquate à ma résolution.

Toutefois, la situation sur le terrain n'a pas changé. Année après année, les rapports du vice-gouverneur pointent la dégradation de la situation.

Les Bruxellois prennent davantage conscience de l'importance du bilinguisme, mais le monde politique ne suit pas cette tendance. Les rapports relèvent en effet une baisse constante du nombre d'agents bilingues au sein des pouvoirs locaux. Le gouvernement régional et le Collège réuni doivent donner suite à ce constat et annuler les nominations d'agents qui ne répondent pas aux critères de bilinguisme requis. Ils doivent également exiger que les pouvoirs locaux s'efforcent de trouver du personnel répondant aux exigences linguistiques.

vicegouverneur. Zij moeten ingrijpen als er in bepaalde gemeenten steeds meer personen worden benoemd die niet de vereiste tweetaligheidsattesten kunnen voorleggen. Ze moeten gevolg geven aan de schorsingsbeslissingen van de vicegouverneur door de benoemingen te vernietigen. Ze moeten eisen dat de lokale besturen meer inspanningen doen om tweetalig personeel te vinden of dat ze ervoor zorgen dat personen die een functie willen uitoefenen waarvoor tweetaligheid vereist is, over de nodige talenkennis beschikken voordat ze die functie bekleden.

¹²⁷¹ In de commissie hebben de collega's, ook de Franstalige collega's, gezegd dat ze tweetaligheid enorm belangrijk vinden, maar dat het moeilijk is om tweetaligen te vinden. De loonschalen zijn te laag. Als iemand twee talen spreekt, gaat die elders aan de slag waar de loonvoorwaarden interessanter zijn. De continuïteit van de dienst wordt al sinds jaar en dag als argument gebruikt, maar ondertussen verslechtert de situatie.

Wordt het rapport van de vicegouverneur op zijn minst elk jaar besproken in het Verenigd College? Wordt er een stand van zaken opgemaakt? Bespreekt u of de situatie de goede kant uitgaat, of u al dan niet meer taallessen moet organiseren en of u de lokale besturen die hun benoemingsbeslissingen niet ter controle aan de vicegouverneur doorsturen, niet op de vingers moet tikken en vragen om de procedure te respecteren? Wanneer ik die vragen aan collegelid Maron stel, begint hij echter gewoon te lachen.

Het volstaat dus niet om in de commissie te zeggen dat u het probleem ernstig neemt en tweetaligheid belangrijk vindt. Er gebeurt immers niets als het beleid moet worden bijgestuurd en er meer initiatieven moeten worden genomen om die tweetaligheid ook in de feiten een werkelijkheid te maken in onze overheidsdiensten in het belang van alle Brusselaars. Dat is de reden waarom ik de resolutie opnieuw heb ingediend. Er moet dringend paal en perk worden gesteld aan de lokale besturen die hun voeten aan de wetgeving vegen en geen enkele moeite doen om de tweetaligheid in de lokale besturen te promoten.

Lippendienst volstaat niet als de situatie elk jaar slechter wordt, vooral omdat de Brusselse bevolking alsmaar meer belang aan tweetaligheid hecht en steeds meer moeite doet om de twee talen machtig te worden. Het Brussels Parlement moet een signaal sturen dat het tweetaligheid ernstig neemt en daarmee aan de slag gaat. Het is dwaas om jaar na jaar hetzelfde te blijven doen en te beweren dat dat volstaat als de situatie jaar na jaar slechter wordt.

¹²⁷³ **De heer Juan Benjumea Moreno (Groen).**- De heer Verstraeten heeft gelijk als hij zegt dat uit de bespreking in de commissie is gebleken dat alle Frans- en Nederlandstalige partijen van meerderheid en oppositie de fouten uit het verleden niet opnieuw willen maken. We willen allemaal dat het Verenigd College ervoor zorgt dat Brussel, en meer bepaald de OCMW's, echt tweetalig worden.

Ik ben het echter niet eens met zijn bewering dat collegelid Maron de vraag niet au sérieux neemt of er zelfs mee zou lachen.

Les collègues de la commission ont affirmé attacher beaucoup d'importance au bilinguisme, mais que les profils bilingues étaient difficiles à trouver. La réalité est que les salaires sont trop bas pour les attirer.

Le rapport annuel du vice-gouverneur fait-il l'objet de discussions au sein du Collège réuni ? Envisagez-vous de dispenser davantage de cours de langues et d'exiger que les pouvoirs locaux en défaut respectent la procédure ?

Les beaux discours ne suffisent pas. Des initiatives doivent être prises pour garantir le bilinguisme dans nos administrations publiques, et ce, dans l'intérêt de tous les Bruxellois. Nous ne pouvons pas laisser les pouvoirs locaux mépriser la législation et la promotion du bilinguisme.

Le Parlement bruxellois doit signifier qu'il prend la question du bilinguisme au sérieux. La situation empire chaque année. Il est inconcevable de ne pas changer de cap.

M. Juan Benjumea Moreno (Groen) *(en néerlandais).*- *Nous souhaitons tous que Bruxelles et les CPAS, deviennent véritablement bilingues, mais je ne suis pas d'accord avec M. Verstraeten lorsqu'il dit que M. Maron ne prend pas la question au sérieux. Plusieurs communes et CPAS encouragent leur personnel à développer leurs compétences linguistiques et le Collège réuni accorde des subventions à la Maison du néerlandais pour améliorer le néerlandais des employés pendant*

Zoiets blijkt niet uit de besprekingen die ik heb bijgewoond. Naar aanleiding van een vraag van de heer Verstraeten enkele maanden geleden, zei de heer Maron zelfs dat de vicegouverneur gewag maakt van een positieve dialoog tussen de OCMW's, de gemeenten en de federale dienst.

Meerdere gemeenten en OCMW's moedigen hun personeel aan om hun taalvaardigheden te ontwikkelen en het Verenigd College verleent subsidies aan het Huis van het Nederlands om het Nederlands van medewerkers tijdens de werktijd te verbeteren.

Dat is een werk van lange adem, maar het werpt vruchten af. De vicegouverneur ontvangt jaarlijks Selorcificaten die medewerkers tijdens de conformiteitsperiode behalen. Mijnheer Verstraeten, ik begrijp dat u ongeduldig bent, maar u kunt niet beweren dat dit Verenigd College of eerdere incarnaties de toestand niet ernstig nemen.

Net als mevrouw Zamouri pleit ik ervoor om de sterk verouderde taalwetgeving bij te werken. Zo is er nog geen sprake van het Brussels Gewest of de GGC, want die bestonden nog niet toen de wetgeving tot stand kwam. Verder zijn er veel interpretatieproblemen in verband met contractuele medewerkers. Daardoor bestaat er geen rechtszekerheid over schorsingen door de Brusselse regering en het Verenigd College.

¹²⁷⁵ Bovendien spant het Verenigd College zich in om ervoor te zorgen dat er voldoende Nederlandstalige medewerkers zijn en dat Nederlandkundige werkzoekenden zo veel mogelijk op vacatures ingaan, zodat er effectief een verbetering is op het terrein.

Hoewel het gaat om een debat dat niet hier moet worden gevoerd, ben ik er zelf wel voorstander van om in de richting van een tweetalige dienstverlening te gaan. Dat zal het op korte termijn veel eenvoudiger maken om ervoor te zorgen dat iedereen die met het OCMW in aanraking komt, daadwerkelijk in het Nederlands kan worden geholpen.

Dat geldt overigens ook voor de gewestdiensten. Wie met die diensten contact opneemt, wordt vaak in zijn eigen taal - ook in het Nederlands - geholpen. Gezien de huidige context op de arbeidsmarkt is het voor de diensten eenvoudiger om aan die behoefte tegemoet te komen.

Ik ben van mening dat de naleving van de gecoördineerde wetten slechts een deel is van het complexe geheel van maatregelen die nodig zijn om een feitelijke tweetaligheid van de diensten te bereiken. Daarom is Groen bereid om het College te ondersteunen in alle initiatieven die het neemt, zoals beroepsopleidingen, taalpremies, weddeschaalverhogingen, overschakeling op tweetaligheid van de diensten enzovoort, die ertoe leiden dat de diensten effectief tweetalig zijn en dat de burger daadwerkelijk wordt geholpen in zijn eigen taal. Zo kan Brussel iedereen een goede dienstverlening aanbieden in de twee officiële talen van het gewest.

les heures de travail. Il s'agit là d'efforts à long terme, et ils portent leurs fruits.

Tout comme Mme Zamouri, je plaide en faveur d'une actualisation de la législation linguistique, qui est particulièrement obsolète. De même, j'aimerais qu'il soit remédié aux nombreux problèmes d'interprétation qui se posent quant aux employés contractuels.

En outre, le Collège réuni s'efforce de faire en sorte qu'il y ait suffisamment d'employés néerlandophones et que les demandeurs d'emploi néerlandophones répondent autant que possible aux offres d'emploi.

Je suis moi-même favorable à l'évolution vers des services bilingues. À court terme, il sera ainsi beaucoup plus facile de veiller à ce que toutes les personnes qui entrent en contact avec le CPAS puissent effectivement être aidées en néerlandais.

Je pense que le respect des lois coordonnées n'est qu'une partie de l'ensemble complexe de mesures nécessaires pour parvenir à un réel bilinguisme des services. Groen est donc prêt à soutenir le Collège réuni dans toutes les initiatives qu'il prend à cet effet.

1277 **De heer David Leisterh (MR)** (in het Frans).- *Het is op zich al moeilijk om mensen te vinden die bij het gemeentebestuur of het OCMW willen werken, maar tweetalige ambtenaren aantrekken blijkt nog ingewikkelder. Met nieuwe voorwaarden dreigen we de werking van de instellingen verder te bemoeilijken.*

Ik ben ervan overtuigd dat de kennis van een taal een diploma waard is en dat wie geen diploma heeft, maar Nederlands kent, in Brussel veel betere kansen op de arbeidsmarkt heeft.

De recente opwaardering van het gemeentelijk openbaar ambt is een stap in de goede richting, ook al weegt ze zwaar op de gemeentelijke begroting. Het leren van een tweede taal is echter ook belangrijk en als we er niet in slagen om onze kinderen tweetaliger te maken, gaan we voorbij aan een magisch aspect van ons prachtige land.

1279 **De heer Gilles Verstraeten (N-VA)**.- Mijnheer Benjumea Moreno, u zegt dat het Verenigd College zich engageert om tot een tweetalige dienstverlening te komen, maar dat er juridische onzekerheid is. Dat klopt volgens mij niet. Het gaat niet alleen over de contractuele medewerkers. Voor de statutaire personeelsleden is er voldoende duidelijkheid.

Er is echter nog nooit een schorsing geweest van de vicegouverneur die ook effectief tot een vernietiging heeft geleid. Zelfs niet in de meest duidelijke illegitieme gevallen, waarbij bijvoorbeeld een eentalig Franstalige de leiding krijgt over een dienst waar tweetaligheid extreem belangrijk is. Ook in de gemeenten waar er overduidelijk een spelletje van wordt gemaakt en er geen inspanningen worden geleverd om beterschap te brengen in de situatie, grijpt niemand in. Er zijn zeker gemeenten die hun best doen, maar er zijn er evengoed die helemaal niets ondernemen en die worden daar nooit voor op hun vingers getikt.

Ik wil de Franstalige volksvertegenwoordigers oproepen om, als ze menen wat ze zeggen, ook via andere beleidsniveaus al het mogelijke te doen om van die tweetaligheid in het onderwijs, in openbare functies enzovoort, een vanzelfsprekendheid te maken.

M. David Leisterh (MR).- Nous avons eu un débat constructif en commission. Je suis l'un des derniers à avoir encore la chance de siéger au niveau régional tout en occupant un poste au niveau local. À ce titre, je tiens à dire à quel point il est crucial d'avoir des agents bilingues, mais, malheureusement, cela s'avère presque mission impossible. Il est déjà difficile de trouver simplement des agents qui veulent bien s'investir au sein de la fonction publique locale et, en particulier, d'un CPAS. Trouver des agents bilingues est une tâche encore plus ardue. Dès lors, l'ajout de nouvelles conditions risque de rendre les institutions encore moins opérantes, et ce sont les bénéficiaires qui en pâtiront. Or, ce n'est pas notre volonté.

Cette difficulté pose tout le débat sur la formation à une deuxième langue, à savoir le néerlandais à Bruxelles. Je suis convaincu que la connaissance d'une langue équivaut à un diplôme et que, si vous maîtrisez le néerlandais sans avoir aucun diplôme, vous avez beaucoup de chances de trouver un emploi à Bruxelles et de pouvoir vous former sur le tas. Mais un tel débat n'a pas lieu d'être ici, je voulais uniquement faire part de mon expérience au quotidien.

Par ailleurs, il faut reconnaître que la récente revalorisation de la fonction publique locale par la Région est une étape qui va dans le bon sens, même si elle coûte très cher aux communes. Cependant, l'argent n'est pas tout. Le bien-être au travail est tout aussi important, tout comme, en amont, l'apprentissage d'une deuxième langue, que ce soit pour les demandeurs d'emploi ou pour les jeunes qui sont encore à l'école. En ne parvenant pas à relever ce défi et à faire en sorte que toutes nos petites têtes blondes soient davantage bilingues, nous passons à côté d'un aspect tellement magique de notre beau pays.

M. Gilles Verstraeten (N-VA) (en néerlandais).- *M. Benjumea Moreno, ce que vous dites à propos de l'insécurité juridique n'est pas correct, car il y a suffisamment de clarté pour le personnel statutaire.*

Il n'empêche qu'aucune suspension prononcée par le vice-gouverneur n'a jamais abouti à une annulation, y compris dans les cas les plus manifestement illégitimes. S'il y a incontestablement des communes qui font de leur mieux, celles qui n'entreprennent rien ne sont jamais rappelées à l'ordre.

Je demande aux parlementaires francophones de faire tout leur possible à d'autres niveaux de pouvoir pour que le bilinguisme aille de soi.

Les belles paroles ne suffisent malheureusement pas. Il faut que la politique suive et que les budgets communaux consacrés au bilinguisme évoluent.

Met mooie woorden kopen we immers jammer genoeg niets. Het beleid moet worden aangepast. Het budget voor tweetaligheid is bij de gemeenten al sinds jaar en dag niet meer geëvolueerd. Ik betwijfel dan ook of zij zich voldoende bewust zijn van het probleem.

1281 **Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld).**- We hebben dit onderwerp zeer uitvoerig besproken in de commissie. Ik zal niet alles herhalen, maar ik wil een punt nogmaals onderstrepen.

Het gaat weliswaar over een federale wet, maar toch lijkt het mij nuttig dat het Brussels Gewest die ook eens onder de loep neemt. We zouden in overleg met deskundigen en academici moeten bekijken of en vooral hoe die het best gemoderniseerd kan worden. Zo kan de tweetalige dienstverlening in de praktijk beter georganiseerd worden per dienst.

Het allerbelangrijkste is dat de wet geactualiseerd wordt. Misschien moet het Brussels Gewest daar op de een of andere manier het initiatief toe nemen.

1283 **De voorzitter.**- De algemene bespreking is gesloten.

Met toepassing van artikel 91.4 van het reglement zullen wij later stemmen over het besluit van de commissie.

1285 **VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN MEVROUW FRANÇOISE DE SMEDT, DE HEER YOUSSEF HANDICHI, MEVROUW STÉPHANIE KOPLOWICZ, DE HEREN JAN BUSSELEN, PETYA OBOLENSKY, LUC VANCAUWENBERGE, FRANCIS DAGRIN, MEVROUW CAROLINE DE BOCK, MEVROUW ELISA GROPPI, DE HEER JEAN-PIERRE KERCKHOFS EN MEVROUW LEÏLA LAHSSAINI BETREFFENDE EEN RECHTSTREEKSE TOEGANG TOT GRATIS HYGIËNISCHE BESCHERMINGSPRODUCTEN**

1285 (NRS. B-58/1 EN 2 – 2020/2021)

1285 *Algemene bespreking*

1285 **De voorzitter.**- De algemene bespreking is geopend.

1289 **Mevrouw Delphine Chabbert, rapporteur (in het Frans).**- *Ik verwijst naar het schriftelijk verslag.*

1291 **De heer Jan Busselen (PVDA).**- Iedereen in de commissie leek het erover eens te zijn dat menstruatietoestand een maatschappelijk probleem in Brussel is. Een op de vijf scholieren en studenten in Brussel, 30.000 tot 40.000 vrouwen, zouden geen geld hebben om maandverband en andere hygiënische producten te kopen. Veronica Martinez, oprichtster van de vzw Bruzelle die strijdt tegen menstruele onzekerheid, schat dat de uitgaven voor hygiënisch beschermingsmateriaal tussen 5 en 15 euro per maand liggen.

Mme Khadija Zamouri (Open Vld) (en néerlandais).- *Bien qu'il s'agisse d'une loi fédérale, la Région bruxelloise devrait s'y intéresser de plus près et examiner avec des experts et des universitaires comment la moderniser et l'actualiser.*

M. le président.- La discussion générale est close.

En application de l'article 91.4 du règlement, nous procéderons tout à l'heure au vote nominatif sur les conclusions de la commission.

PROPOSITION DE RÉOLUTION DE MME FRANÇOISE DE SMEDT, M. YOUSSEF HANDICHI, MME STÉPHANIE KOPLOWICZ, MM. JAN BUSSELEN, PETYA OBOLENSKY, LUC VANCAUWENBERGE, FRANCIS DAGRIN, MMES CAROLINE DE BOCK, ELISA GROPPI, M. JEAN-PIERRE KERCKHOFS ET MME LEÏLA LAHSSAINI RELATIVE À UN ACCÈS DIRECT À DES PROTECTIONS HYGIËNIQUES GRATUITES

(NOS B-58/1 ET 2 – 2020/2021)

Discussion générale

M. le président.- La discussion générale est ouverte.

Mme Delphine Chabbert, rapporteuse.- Je me réfère au rapport écrit.

M. Jan Busselen (PVDA) (en néerlandais).- *Une écolière ou étudiante bruxelloise sur cinq, soit 30.000 à 40.000 personnes, n'aurait pas les moyens d'acheter des serviettes hygiéniques et autres produits d'hygiène.*

En commission, tous les membres s'accordaient à dire que la pauvreté menstruelle était un problème social à Bruxelles. J'ai donc été très surpris de voir tout le monde voter contre la résolution, alors que celle-ci propose un projet pilote visant à

Mijn verbazing was dan ook groot dat in de commissie iedereen tegen de resolutie stemde, ondanks het feit dat daarin een proefproject wordt voorgesteld om gratis hygiënisch beschermingsmateriaal ter beschikking te stellen in alle scholen, hogescholen en universiteiten in Brussel. U zult misschien zeggen dat onderwijs een gemeenschapsbevoegdheid is, maar de GGC kan een coördinerende rol opnemen. Er is verwezen naar enkele proefprojecten, maar dat zijn druppels op een hete plaat.

Met onze resolutie willen we het aanbieden van gratis hygiënisch beschermingsmateriaal in scholen veralgemenen. Dat is perfect mogelijk. In Engeland en Australië zijn er automaten met gratis beschermingsproducten in de scholen geplaatst. Het Schotse parlement heeft het aanbieden van gratis beschermingsproducten zelfs verplicht gemaakt in alle scholen en openbare toiletten. Ik hoop dus dat u straks onze resolutie alsnog zult goedkeuren.

We hebben een interessante discussie in de commissie gehad. Iedereen was het eens met de resolutie, maar stemde toch tegen. Dergelijke politiek spelletjes van meerderheid tegen oppositie zijn een spijtige zaak, want de enige slachtoffers zijn de meisjes met menstruatiermoede.

¹²⁹³ **Mevrouw Delphine Chabbert (PS)** (in het Frans).- *Armoede treft in de eerste plaats vrouwen. Een op de vijf vrouwen kampt met menstruatiermoede. Een op de tien studenten moet zelf menstruatiebescherming maken, soms onder erbarmelijke hygiënische omstandigheden, wat gevolgen kan hebben voor hun gezondheid.*

Bovendien is praten over menstruatie soms nog steeds taboe en kan dat de emancipatie van jonge meisjes en vrouwen belemmeren. Sommige leerlingen in preciaire situaties gaan bijvoorbeeld niet naar school wanneer ze ongesteld zijn en worden daardoor in hun opleiding belemmerd. De debatten in de verschillende parlementen dragen bij aan het doorbreken van dat taboe.

De PS zal niettemin tegen het voorstel stemmen. De menstruatiebescherming in scholen moet volgens ons immers elders worden besproken, aangezien de GGC niet bevoegd is voor onderwijsaangelegenheden.

fournir gratuitement du matériel de protection hygiénique dans toutes les écoles, hautes écoles et universités bruxelloises.

Par notre résolution, nous voulons généraliser la mise à disposition de matériel de protection hygiénique gratuit dans les écoles, ce que font déjà des pays tels que l'Angleterre ou l'Australie. Le parlement écossais a même rendu cette mise à disposition obligatoire dans les écoles et les toilettes publiques. J'espère donc que notre proposition bénéficiera d'un large soutien.

Mme Delphine Chabbert (PS).- Je remercie le groupe PTB d'avoir remis la question de la précarité menstruelle à l'ordre du jour. Ce débat est assez neuf au sein de nos assemblées, même s'il existe depuis longtemps sur le terrain. Je profite donc de cette occasion pour saluer, une fois encore, le travail de toutes ces militantes et de l'asbl Bruzelle, bien connue à Bruxelles et soutenue par la Cocom, qui mettent à disposition des protections périodiques gratuites pour les jeunes filles, les femmes et les personnes menstruées.

Même si cette problématique est nouvelle, elle est pourtant essentielle. Elle nous donne l'occasion de rappeler que la pauvreté touche d'abord les femmes. Une femme sur cinq est touchée par cette précarité. Or, les femmes ne choisissent pas d'être réglées. On sait aussi qu'une étudiante sur dix doit fabriquer elle-même ses protections menstruelles, parfois dans des conditions hygiéniques déplorables, ce qui peut avoir un effet sur sa santé. Par exemple, les problèmes de choc toxique sont connus.

Enfin, il y a le tabou. Parler des règles, c'est parfois encore tabou et cela peut freiner l'émancipation des jeunes filles et des femmes. C'est ainsi que certaines élèves en situation de précarité ne vont pas à l'école à cause de leurs règles et sont donc freinées dans leur parcours éducatif.

Ces débats dans les différentes assemblées parlementaires - en Cocom, à la Cocof, en Fédération Wallonie-Bruxelles et à la Communauté flamande -, sont assez neufs et constituent une manière de s'attaquer aux tabous. C'est la raison pour laquelle je vous remercie vivement d'avoir mis ce thème à l'ordre du jour. Cela permet de lever un tabou.

En revanche, comme je l'expliquais en commission, nous voterons contre, non pas par jeu politique, mais pour des raisons

¹²⁹⁵ *De federale minister van Sociale Zaken heeft een budget van 100.000 euro ter beschikking gesteld van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap ter ondersteuning van verenigingen die projecten rond gratis bescherming in scholen opzetten.*

De Federatie Wallonië-Brussel, die bevoegd is voor gezondheidskwesties op school, zal werk maken van die problematiek. Ze is momenteel nog bezig met een kostenraming en de praktische details.

De Cocof heeft budgetten ter beschikking gesteld van de Franstalige scholen in Brussel. 6.000 leerlingen en 2.300 studenten hebben ondertussen toegang tot gratis hygiënisch beschermingsmateriaal. Bovendien is er een bewustmakingscampagne aan de gang.

Het duurt meer dan een jaar om de projecten uit te voeren, omdat we willen dat die projecten participatief zijn en bijdragen aan de bewustmaking van de studenten.

Het kost dus wat tijd, maar de projecten bestaan en de budgetten zijn beschikbaar. Daarom zullen we de tekst niet steunen. We moeten de verschillende actoren de tijd geven om de reeds gefinancierde projecten te voltooien.

¹²⁹⁷ **Mevrouw Viviane Teitelbaum (MR)** *(in het Frans).*- *Menstruatiearmoede is een ernstig probleem. De federale overheid heeft daar ook oog voor, want in 2018 verlaagde ze de btw op menstruatiebeschermingsmiddelen.*

objectives. La mise à disposition de protections menstruelles à l'école, que vous réclamez, doit en effet être discutée ailleurs, puisque la Cocom n'est pas compétente en matière d'enseignement. Comme d'autres, j'ai donc pris l'initiative de rappeler ce qui se fait actuellement dans les instances ad hoc.

Au niveau fédéral, la ministre de l'action sociale a dégagé un budget de 100.000 euros pour la Communauté française et la Communauté flamande, en vue de soutenir les associations instaurant des projets qui visent la mise à disposition de protections gratuites dans les écoles.

La Fédération Wallonie-Bruxelles, compétente pour l'enseignement et les écoles, et chargée notamment des questions de santé à l'école, s'est engagée dans cette voie, puisque nous avons fait voter une proposition de résolution, dont j'étais cosignataire, prévoyant la mise à disposition de protections gratuites dans les écoles.

Le travail est donc en cours et dans celui-ci, il importe avant tout de réaliser une évaluation budgétaire afin d'établir le coût. Nous souhaitons également mener un travail concret avec les équipes éducatives, car il ne suffit pas de vouloir mettre à disposition des protections gratuites, il faut également définir une série de modalités pour ce faire. Comment ? Quand ? Qui choisit-on d'associer : élèves ou centres psycho-médico-sociaux ? Cette estimation budgétaire, ainsi que ce travail méthodologique, sont en cours, mais ce processus prend du temps.

La Cocof gère certains établissements scolaires sur le territoire bruxellois et le ministre-président est chargé des questions scolaires pour la partie francophone de la Région. Dans ce cadre, des budgets ont été dégagés. La distribution des protections périodiques gratuites relève d'ailleurs aujourd'hui d'une mesure concrète au sein des établissements francophones de la Région bruxelloise, puisque quelque 6.000 élèves et 2.300 étudiantes y ont déjà accès. En outre, 4.000 pochettes ont été distribuées, ce qui est essentiel pour des questions d'hygiène. Enfin, s'agissant du tabou entourant cette question, une campagne de sensibilisation est en cours.

Je vous invite à vous rendre, comme moi, dans ces écoles, pour voir la façon dont se mettent en œuvre ces projets. S'il faut plus d'un an pour les réaliser, c'est que nous voulons qu'ils soient participatifs et permettent la sensibilisation des élèves.

En définitive, les choses prennent du temps, mais les projets existent et les budgets sont dégagés. Voilà autant de raisons qui expliquent que nous ne voterons pas votre texte. Nous devons laisser le temps aux différents acteurs d'aller au bout de ces projets déjà financés.

Mme Viviane Teitelbaum (MR).- Je voulais également remercier les auteurs de cette proposition de résolution, qui souligne évidemment les conséquences sanitaires et sociales qui accompagnent cette problématique et démontre la gravité de la précarité menstruelle.

Het doel van het voorstel is lovenswaardig, maar gezondheids promotie op school is een bevoegdheid van de Federatie Wallonië-Brussel. Het gewest moet armoede in het algemeen bestrijden en daarbij gerichte maatregelen nemen om de meest kwetsbare doelgroepen te bereiken, want er zijn wel degelijk vrouwen die zich niet kunnen beschermen uit geldgebrek. Sommige vrouwen gaan daardoor bepaalde sociale of sportieve activiteiten vermijden.

Een aantal studentes heeft een platform ter zake opgericht en dat kunnen we alleen maar toejuichen.

Voorts heeft de covidcrisis de ongelijkheid alleen maar vergroot. Menstruatiearmoede moet dan ook aangepakt worden met structurele oplossingen.

¹²⁹⁹ *We moeten er ook voor zorgen dat alle vrouwen kunnen kiezen van welk beschermingsmiddel ze gebruikmaken. Het gebruik van tampons is bijvoorbeeld niet zonder risico. Er is dus ook behoefte aan bewustmaking.*

De MR-fractie steunt dit voorstel niet, maar zet zich op andere manieren in om menstruatiearmoede aan te pakken.

¹³⁰¹ **De heer Pepijn Kennis (Agora).**- De Brusselse Burgerassemblee heeft dit voorstel in haar reactieve cyclus geanalyseerd. Daarin neemt zij vijf belangrijk geachte parlementaire teksten onder de loep.

La reconnaissance par le pouvoir fédéral, en 2018, des protections hygiéniques comme biens de première nécessité, en plus de la baisse de la TVA à 6 %, est une avancée qui démontre l'intérêt du gouvernement fédéral pour cette problématique.

Comme j'ai eu l'occasion de le dire en commission, cette proposition de résolution poursuit un objectif louable, certes, mais relève de la compétence de la promotion de la santé à l'école, qu'exerce la Fédération Wallonie-Bruxelles, et non la Cocom. En outre, nous devons lutter en priorité contre la pauvreté dans notre Région. Il nous semble préférable d'appliquer des mesures ciblées pour toucher le public le plus vulnérable.

Les besoins des personnes en situation de précarité sont tels que la précarité menstruelle demande à certaines femmes et filles de faire un choix lors de l'achat de produits de première nécessité et de renoncer, partiellement ou totalement, à l'achat de protections périodiques par manque de moyens financiers. Des femmes en rue, tous les mois, ne peuvent pas se protéger.

Il faut rappeler la nécessité de lutter contre les tabous autour des règles. La précarité menstruelle est un enjeu important de santé publique, qui occasionne aussi des comportements d'évitement d'activités sociales ou sportives pour les jeunes. Nous saluons à cet effet la mise en place d'une plateforme pour la sécurité menstruelle par les étudiantes à la suite de l'enquête "Toutes réglées, mais pas toutes en sécurité".

La crise du Covid-19 a exacerbé les inégalités et ce sont de nouveaux profils qui passent tous les jours les portes des CPAS. Il faut y répondre avec des solutions structurelles qui permettront à ces femmes et ces filles de sortir de la précarité.

À l'heure actuelle, il existe une multitude de choix dans les protections périodiques. Il faut garantir la liberté de chacune de choisir son type de protection et mettre en garde sur le choc toxique que peuvent provoquer les tampons. Une réflexion est donc nécessaire sur la sensibilisation et l'information auprès des jeunes filles et des femmes. Il est nécessaire d'y associer une sensibilisation aux mesures et à la fourniture de protections, par exemple par le biais de l'éducation à la vie relationnelle, affective et sexuelle.

Le MR ne votera pas ce texte, mais s'implique dans cette problématique à différents niveaux de pouvoir, au même titre que les Jeunes MR, ou en soutenant des asbl telles que Bruzelle, qui luttent courageusement pour alerter les autorités sur cette problématique. Nous continuerons évidemment à soutenir les acteurs de terrain qui sont engagés dans cette lutte.

M. Pepijn Kennis (Agora) (en néerlandais).- *L'assemblée citoyenne bruxelloise soutient ce texte mais propose quelques adaptations.*

De nombreuses Bruxelloises vivent sous le seuil de pauvreté et ne peuvent pas toujours se permettre d'acheter des protections

De assemblee steunt de tekst en vindt het belangrijk dat meisjes en jonge vrouwen ook op school menstruatieproducten kunnen krijgen, maar stelt enkele aanpassingen voor.

Heel veel Brusselse vrouwen leven onder de armoededrempel en het is voor hen niet altijd haalbaar om maandelijks menstruatieproducten aan te kopen. Dat zijn nochtans levensnoodzakelijke basisproducten. De assemblee is van mening dat die beschikbaar moeten zijn, anders belanden vrouwen in medische, sanitaire en sociale moeilijkheden.

De assemblee wil daarom dat Brussel het Schotse voorbeeld volgt en gratis menstruatieproducten gaat aanbieden. Zij vraagt echter om de duur en de psychologische impact van menstruatie, het taboe op menstruatie en menstruatiegerelateerde discriminatie op de werkvloer in de overwegingen op te nemen.

In de vragen aan de regering stelt de assemblee voor om zowel herbruikbare als wegwerpproducten beschikbaar te maken en de proefperiode over te slaan, omdat er geen twijfel bestaat over de nood aan gratis menstruatieproducten.

¹³⁰³ Bij de bespreking in de commissie werden de voorstellen voor amendementen weggestemd. Er werd bovendien gezegd dat het niet over de amendementen op zich ging, maar dat de tekst als dusdanig zou worden weggestemd, dat die niet op zijn plaats was en dat het jammer was dat we er onze tijd in hadden gestoken.

Andere parlementsleden zeggen dat dit geen politieke spelletjes zijn. Het gaat volgens hen niet over het feit dat het voorstel door een oppositiepartij is ingediend. Ik zie dat anders. Volgens mij wordt dit voorstel wel degelijk weggestemd omdat het werd ingediend door een oppositiepartij, die net iets verder wilde gaan dan de regering en weleens met de pluimen zou kunnen gaan lopen als het wordt goedgekeurd.

Dat is jammer en dergelijke spelletjes zouden binnen een burgerassemblee niet worden gespeeld, want daar primeert de inhoud. Ik stel vandaag eens te meer vast dat in dit parlement helaas de indiener en niet de inhoud van zijn voorstel doorweegt. Of dat voorstel van rechts of van links komt, maakt niet uit. Het gaat vaker over wie het voorstel indient dan over wat er in zijn tekst staat.

De discussie die hier vandaag wordt gevoerd en ook al in de commissie plaatsvond, toont voor mij dus nogmaals het zwakke punt van een representatief democratisch systeem. Alle hier aanwezige volksvertegenwoordigers nemen immers een beslissing met de volgende verkiezingen reeds in hun achterhoofd.

Agora zal deze tekst goedkeuren en met het mandaat van de Brusselse Burgerassemblee tegen de conclusies van de commissie stemmen.

¹³⁰⁵ **De heer Jan Busselen (PVDA).**- Ik dank de Brusselse Burgerassemblee voor haar steun. De PVDA zal alle

périodiques, qui sont pourtant des produits de première nécessité.

Aussi l'assemblée souhaite-t-elle leur offrir la gratuité. Elle demande également une prise en considération des conséquences psychologiques, du tabou et de la discrimination liés à la menstruation, ainsi que la suppression de la période d'essai, étant donné l'indéniable nécessité de gratuité.

Les amendements proposés ont été rejetés en commission au motif que le texte auquel ils se rapportent serait lui-même rejeté.

Contrairement à ce qu'affirment certains parlementaires, je crois que cette proposition a été rejetée car elle a été introduite par un parti d'opposition, qui voulait d'ailleurs aller plus loin que le gouvernement. Je déplore ces jeux politiques. Le contenu d'une proposition est plus important que son auteur.

Cette discussion démontre une nouvelle fois les faiblesses de la démocratie représentative. Tous les parlementaires ici présents agissent en fonction des prochaines élections.

Agora approuvera ce texte, soutenu par l'assemblée citoyenne bruxelloise, et ce malgré les conclusions de la commission.

M. Jan Busselen (PVDA) (en néerlandais).- *Je remercie l'assemblée citoyenne bruxelloise pour son soutien. Le PVDA soutiendra tous les amendements. Comme l'a souligné Mme*

amendementen steunen. Ook hier blijkt dat menstruatiearmoede een thema is dat leeft onder burgers.

Zoals mevrouw Teitelbaum aangaf, is menstruatiearmoede een aspect van armoede in de bredere zin van het woord. Ze verwees ook naar de daling van de btw op energie tot 6%. Dankzij die maatregel krijgen armere gezinnen toch iets meer koopkracht. De PVDA heeft overigens 200.000 handtekeningen verzameld voor die campagne. Het is jammer dat die maatregel nu pas ingevoerd wordt, in de maanden waarin het weer warmer wordt. Daarom hoopt de PVDA dat het een permanente maatregel wordt, maar dat is een federale bevoegdheid.

Voorts dank ik de PS-fractie omdat zij op het belang van menstruatiearmoede wijst. Vrouwen kiezen er immers niet voor om te menstrueren. Menstruatiearmoede is dan ook onrechtvaardig en moet snel aangepakt worden.

U verwijst naar de federale toelage van 100.000 euro. Als we een berekening maken op basis van wat mevrouw Martinez van Bruzelle aangeeft, kunnen we daar amper 10.000 vrouwen gedurende een maand mee helpen. Dat is minder dan een druppel op een hete plaat. U hebt het over 2.300 studenten. Dat komt overeen met de leerlingen van drie middelbare scholen of een hogeschool. Het gaat dus allemaal tergend traag vooruit.

U verwijst naar de andere parlementen, maar ik heb een gelijkaardig voorstel van resolutie bij de VGC ingediend en daar kreeg ik vorig jaar ook het antwoord dat er aan een oplossing voor het probleem werd gewerkt. Toen ik dit jaar vroeg waar ze dan precies mee bezig waren, bleek er in geen enkele Brusselse school een initiatief te lopen. De enige slachtoffers van die tergend trage aanpak zijn de vrouwen die in armoede leven.

Zoals collega Kennis al aangaf, kan de GGC een signaal geven en erkennen dat het om een belangrijk probleem gaat, ook al valt het niet helemaal onder haar bevoegdheid. De GGC kan zelfs voorstellen om een coördinerende rol te spelen, precies omdat de problematiek haar zo na aan het hart ligt.

Ik kan mij echter niet van de indruk ontdoen dat er wederom een politiek spelletje wordt gespeeld, ten koste van de vrouwen die geconfronteerd worden met menstruatiearmoede.

1307 **De voorzitter.-** De algemene bespreking is gesloten.

Met toepassing van artikel 91.4 van het reglement zullen wij straks stemmen over het besluit van de commissie.

1309 **VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN MEVROUW
CÉLINE FREMAULT TER UITBREIDING VAN
DE VOEDSELHULP IN HET BRUSSELS GEWEST**

1309 **(NRS. B-48/1 EN 2 – 2020/2021)**

Teitelbaum, la pauvreté menstruelle est un aspect de la pauvreté au sens large du terme. Je tiens également à remercier le groupe PS d'avoir souligné que la pauvreté menstruelle est une préoccupation importante, à laquelle il faut remédier rapidement.

Le montant fédéral de 100.000 euros que vous évoquez est une goutte dans l'océan. Les progrès sont extrêmement lents, et les seules victimes de cette approche d'une lenteur exaspérante sont les femmes vivant dans la pauvreté.

Enfin, comme l'a précisé M. Kennis, la Cocom peut lancer un signal pour souligner l'importance du problème, même si celui-ci ne relève pas entièrement de notre compétence. Toutefois, je ne peux m'empêcher de penser qu'il s'agit là d'un nouveau jeu politique au détriment des femmes confrontées à la précarité menstruelle.

M. le président.- La discussion générale est close.

En application de l'article 91.4 du règlement, nous procéderons tout à l'heure au vote nominatif sur les conclusions de la commission.

**PROPOSITION DE RÉOLUTION DE MME CÉLINE
FREMAULT VISANT À RENFORCER L'AIDE
ALIMENTAIRE EN RÉGION BRUXELLOISE**

(NOS B-48/1 ET 2 – 2020/2021)

Algemene bespreking

1313

1313 **De voorzitter.-** De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Gladys Kazadi, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

1315 De algemene bespreking is gesloten.

Met toepassing van artikel 91.4 van het reglement zullen wij straks stemmen over het besluit van de commissie.

MONDELINGE VRAGEN

1315 **De voorzitter.-** Aangezien de mondelinge vragen op de agenda schriftelijk werden beantwoord, worden ze van de agenda gehaald.

1317 - *De vergadering wordt gesloten om 11.30 uur.*

Discussion générale

M. le président.- La discussion générale est ouverte.

Mme Gladys Kazadi, rapporteuse, se réfère à son rapport écrit.

La discussion générale est close.

En application de l'article 91.4 du règlement, nous procéderons tout à l'heure au vote nominatif sur les conclusions de la commission.

QUESTIONS ORALES

M. le président.- Étant donné que les questions orales inscrites à l'ordre du jour ont reçu réponse écrite, elles sont dès lors retirées de l'ordre du jour.

- *La séance est levée à 11h30.*

COMMUNICATION FAITE À L'ASSEMBLÉE RÉUNIE

MEDEDELING AAN DE VERENIGDE VERGADERING

CENTRE BRUXELLOIS DE PROMOTION DE LA SANTÉ

SYNTHÈSE DES RÉSULTATS D'UNE ENQUÊTE

CENTRE BRUXELLOIS DE PROMOTION DE LA SANTÉ

SYNTHESE VAN DE RESULTATEN VAN EEN ENQUÊTE

- Par courrier reçu le 31 mars 2022, le Centre bruxellois de Promotion de la Santé transmet la synthèse des résultats de l'enquête intitulée « Impact Covid-19 – Services médico-sociaux de première ligne à Bruxelles : impact de la crise sanitaire et recommandations ».
- **Pour information.**
- Bij brief ontvangen op 31 maart 2022 stuurt het “Centre bruxellois de Promotion de la Santé” de synthese van de resultaten van een enquête met als titel « Impact Covid-19 – Services médico-sociaux de première ligne à Bruxelles : impact de la crise sanitaire et recommandations ».
- **Ter informatie.**